

PAGES

Model de servicii

pentru a contracara discriminarea
pe criterii de vârstă,
pentru o Europă deschisă tuturor

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade
EaSI, Asociația Europeană pentru Socială

Maria Ana

Joana

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade

Data publicării:

Numărul acordului:

Cofinanțat de Uniunea Europeană. Cu toate acestea, punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă în mod necesar cele ale Uniunii Europene sau ale Comisiei Europene. Nici Uniunea Europeană, nici Comisia Europeană nu pot fi trase la răspundere pentru acestea

Prefață

Acest rezultat face parte din proiectul PAGES - Counteracting AGEism for a Europe open to ALL, numărul de proiect 2021-1-DE02-KA220-ADU-000026529, implementat între ianuarie 2022 și decembrie 2024.

Consortiul a fost format din 7 parteneri din 6 țări UE, Germania, Portugalia, România, Turcia, Danemarca și Austria:

WASLA - Arabisch Deutsches Center für Dialog

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade Social

ACEEU - Consiliul de acreditare pentru universități antreprenoriale și angajate

EASI - Asociația Europeană pentru Inovare Socială

K-Gem - Kadın ve Genç Girişim Merkezi Dernegi - Asociația Centrului antreprenorial pentru femei și tineri

SOSU Østjylland

Verein der Akademie für Bildung, Culture, Kunst, Jugend und Sport der Europäischen Union

Pe parcursul implementării proiectului, consorțiul a pus în aplicare diverse metode și activități de promovare a capitalului social și uman în cadrul mai multor comunități, de perfecționare a educatorilor de adulți și de promovare a combaterii îmbătrânirii la nivel local și european.

Modelul de servicii PAGES este o modalitate de a prezenta diferitele componente concepute și testate în cadrul proiectului PAGES, pentru a sprijini alte organizații în modelarea propriilor servicii cu aceeași abordare și aceleași obiective. Scopul acestui document este de a oferi părților interesate locale o cheie de replicare a proiectului PAGES în propriul context specific, asigurând o abordare mai eficientă din punct de vedere al

costurilor, deoarece numeroasele materiale sunt deja disponibile în mai multe limbi, inclusiv în engleză și în 4 limbi europene. Deoarece documentul este un model de versiune a proiectului, obiectivul următoarelor secțiuni este de a oferi părților interesate o imagine de ansamblu clară a realizărilor proiectului și a modului de reproducere a acestora. Acest rezultat reunește informații despre toate resursele create pe parcursul proiectului și despre modul de utilizare a acestora. Diferitele părți ale modelului de servicii PAGES sunt destinate a fi utilizate ca "piese de puzzle", care pot fi combinate, discutate, îmbinate și adaptate pentru a se potrivi diferitelor contexte. Consorțiul oferă studii de caz care pot fi utilizate ca *scenarii* pentru a reflecta și a-i ajuta pe alții să își construiască propria hartă (Holliday, n.red.).

Factorul de replicare al proiectului este o realizare care a ghidat dezvoltarea *prototipurilor* (rezultatelor) create în timpul implementării proiectului. Aceasta implică faptul că resursele sunt partajate, descrise într-un "mod de a face", care poate fi înțeles de alții. Prin replicare, termenul este utilizat pentru a transmite procesul de a duce un "program sau un set de principii de bază în alte [...] zone", ceea ce înseamnă contexte diferite, inclusiv geografice (Berelowitz et al, s.f.).

Călătoria noastră împărtășită

Ultimii 3 ani au fost o călătorie remarcabilă de învățare pentru partenerii PAGES. În cadrul cofinanțării din partea Uniunii Europene, Consorțiul a fost capabil să facă schimb de opinii diferite cu privire la modul în care adulții în vârstă și tinerii sunt văzuți în societate. Conversațiile au fost pătrunzătoare și prin intermediul lor Consorțiul a descoperit provocări neexploatate și diferențe interculturale care i-au făcut pe toți partenerii de proiect și pe membrii personalului să gândească mai departe.

Prin toate activitățile desfășurate în cadrul proiectului PAGES, de la cercetarea calitativă și de teren, la cocrearea transnațională, formarea educatorilor de adulți și activitățile intergeneraționale, Consorțiul și-a depășit propriile moduri de gândire, a reconstruit scenarii, s-a provocat și a părăsit zonele de confort. Consorțiul a consolidat cunoștințele despre practica intergenerațională, evidențiind caracteristicile sale de reciprocitate, relaționare și interacțiune. Mai mult decât momente și activități care reunesc persoane diferite, intergeneraționalitatea urmărește să promoveze un mecanism activ de solidaritate între generații, din recunoașterea diferențelor, dar și a asemănărilor. Consorțiul a realizat în practică puterea activităților intergeneraționale de a combate îmbătrânirea: deși sunt deja recunoscute dintr-o perspectivă științifică și bazată pe dovezi, partenerii de proiect sunt acum asigurați de grupurile cu care s-au angajat. Există încredere că rezultatele formale vor transpune această percepție calitativă în rezultate și date-cheie. În ciuda acestui fapt, mai sunt încă multe de făcut pentru generalizarea modelului de lucru între generații pentru combaterea îmbătrânirii în diferite țări. Atât practica, cât și cercetarea trebuie să colaboreze pentru a crea standarde mai unificate, pentru a avansa în acest domeniu.

Următoarele etape sunt esențiale pentru succesul unui proiect european: reproducerea activităților, scalabilitatea diferitelor etape ale programului și durabilitatea elementelor-cheie vor determina impactul unui astfel de program.

Toate foile de parcurs și resursele proiectului sunt disponibile pe site-ul web al proiectului pentru utilizare și descărcare ulterioară: <https://www.pages-euproject.org/>.

TABEL DE CONȚINUT

Prefață	4
Introducere: Modelul PAGES.....	8
Combinarea activității intergeneraționale cu arta și cultura	9
Realizări generale și capcane	10
Analiza rezultatelor de către experți	12
De ce modelul PAGES?	13
EngAGing Older Adults in Learning: o cale de dezvoltare profesională continuă pentru educatorii de adulți.....	14
InterAGES: un program intergenerațional pentru toate vârstele	21
Fundamente metodologice	21
Cartografierea nevoilor	22
Activități dezvoltate pentru programul InterAges.....	27
Strategii de replicare.....	31
Evaluarea acestui proiect/ evaluare sugerată	31
Cum să replicați?.....	36
Diseminarea ca "facilitator independent" al replicării	43
Concluzie	45
Referințe	47

Introducere: Modelul PAGES

Un studiu din valul 6 al World Values Survey a arătat că 34 din 57 de țări au fost "clasificate ca moderat sau foarte ageiste" (Officer et al., 2020). Ageismul este răspândit în întreaga lume, cu mai mult de 974000 de scoruri IAT (Implicit-association test: <https://implicit.harvard.edu/implicit/iatdetails.html>) pentru sarcina Age a arătat că majoritatea oamenilor au o preferință automată puternică pentru tineri. Raportul global privind ageismul (OMS, 2021) afirmă că "adulții tineri cu atitudini negative față de adulții în vârstă au arătat mai puțină compasiune față de aceștia și au dorit să păstreze distanța față de ei mai degrabă decât să le arate empatie"

Aceste rezultate globale sunt prezente și în Europa: un studiu de cercetare (Bratt et al., 2018) a arătat că Germania se numără printre țările în care "discriminarea pe motive de vârstă este percepută ca fiind mai mare în rândul celor mai tineri respondenți, dar și relativ ridicată în rândul respondenților mai în vârstă"; în alte țări, cum ar fi România, Danemarca sau Portugalia, există presupunerea că populația mai în vârstă este mai discriminată, dar, de fapt, și tinerii se confruntă cu o proporție ridicată de discriminare.

Ageismul este un fenomen complex și apare sub trei forme: **instituțional**, **interpersonal** și **autodirijat**, primul fiind un cumul al celorlalte și o perpetuare a proceselor normative. Astfel, ageismul interpersonal și cel autodirijat par a fi esențiale pentru a favoriza schimbarea. "Ageismul interpersonal se referă la ageismul care apare în timpul interacțiunilor dintre două sau mai multe persoane", în timp ce "Ageismul autodirecționat se referă la ageismul îndreptat împotriva propriei persoane. Oamenii internalizează prejudecățile legate de vârstă din cultura înconjurătoare după ce au fost expuși în mod repetat la aceste prejudecăți, iar apoi aplică aceste prejudecăți asupra lor înșiși" (OMS, 2021).

Proiectul PAGES, un nume scurt pentru "Counteracting AGEism for a Europe open to ALL", a avut ca scop combaterea ageismului prin combaterea stereotipurilor legate de vârstă cu privire la diferite generații, dar mai ales a opiniilor negative predominante cu privire la adulții în vârstă. Acest lucru a fost realizat prin intermediul unui proiect finanțat din fonduri europene în cadrul programului Erasmus+, Educația adulților. Abordarea utilizată în PAGES a fost de a aduce generațiile împreună și de a permite persoanelor de vârste diferite să construiască o conexiune și relații între ele: o muncă intergenerațională. Ambiția a fost de a contribui la angajamentul civic prin reunirea tinerilor și vârstnicilor, pentru a învăța unii de la alții, prin intermediul unor activități non-formale, cum ar fi expoziții artistice, ateliere culturale, acțiuni creative și participative. **Obiectivul și declarația PAGES este de a combate îmbătrânirea prin intermediul unui program intergenerațional care utilizează artele și cultura ca motto.**

Combinarea activității intergeneraționale cu arta și cultura

Scopul modelului PAGES este de a sprijini lupta globală împotriva îmbătrânirii și de a promova coeziunea între generații la nivelul comunității, prin perfecționarea educatorilor de adulți/lucrătorilor comunitari cu privire la modul de implicare a adulților în vârstă în învățare. Proiectul PAGES aduce o soluție inovatoare la problema îmbătrânirii prin utilizarea culturii pentru a aduce împreună generații diferite și a încuraja învățarea reciprocă. PAGES urmează teoriile învățării intergeneraționale care propun ca activitățile educaționale și intergeneraționale să fie identificate ca intervenții eficiente pentru combaterea ageismului. Acestea includ ateliere de lucru, conversații, tipuri de stimulare a empatiei, jocuri, activități artistice și muzicale și multe altele care pot crește cooperarea și pot încuraja partajarea obiectivelor.

S-a demonstrat că utilizarea **artelor și a culturii** are efecte pozitive asupra comunităților: îmbunătățirea sănătății (inclusiv mentale), bunăstare pozitivă (Age-friendly NYC, 2017). Atunci când se utilizează un obiectiv intergenerațional, punerea împreună a persoanelor mai tinere și mai în vârstă duce la conectare și, de fapt, "participarea la programe artistice intergeneraționale s-a dovedit a reduce îmbătrânirea" (Age-friendly NYC, 2017, pp. 10).

Modelul de servicii PAGES este un cadru metodologic pentru punerea în aplicare a diferitelor produse și rezultate create pe durata proiectului (ca parte a unui rezultat de proiect 3, PR3). Acesta sprijină durabilitatea, transferabilitatea și continuitatea programului general după încheierea acestuia. Acesta include informații cu privire la ambele resurse dezvoltate în cadrul proiectului PAGES:

- **EngAging Older Adults in Learning**, un program de consolidare a capacității educatorilor de adulți/lucrătorilor comunitari de a implica adulții în vârstă în educație, promovând învățarea pe tot parcursul vieții și diminuând ageismul în rândul acestor profesioniști (ca parte a unui rezultat al proiectului/PR1);
- **InterAges** este un program care reunește generațiile mai în vârstă și mai tinere pentru activități culturale intergeneraționale menite să promoveze înțelegerea reciprocă, învățarea și reducerea îmbătrânirii față de ambele generații și autodirijarea (ca parte a unui rezultat al proiectului 2, PR2)

Rezultatele complete pot fi consultate la link-ul: <https://www.pages-euproject.org/results.html>.

Acest model de servicii PAGES include o prezentare generală practică a produselor finale ale proiectului PAGES

- Programul de formare utilizat în timpul pilotului programului EngAging, feedback și sfaturi privind modul optim de punere în aplicare a acestuia pentru a servi cel mai bine educatorilor de adulți care urmăresc să (re)motiveze adulții în vârstă să învețe pe tot parcursul vieții.
- Abordarea intergenerațională pentru punerea în aplicare a programului InterAGES și considerații relevante pentru utilizarea ulterioară.

Realizări generale și capcane

Faza de pilotare a PAGES a fost o testare de dimensiuni reduse a prototipurilor. În ciuda acestui fapt, consorțiul a ajuns la mai mult de 400 de persoane în cadrul diferitelor activități, ceea ce asigură o poziție fiabilă a modelului de servicii. **Tabloul 1** prezintă principalele rezultate directe ale implementării proiectului.

Tabloul 1. Cifre-cheie ale implementării PAGES

36	67	2439	7	227
Educatori pentru adulți/lucrători comunitari implicați în evaluarea nevoilor	Educatori pentru adulți/lucrători comunitari implicați în formare	Interacțiuni cu site-ul web	Evenimente multiplicative	Persoane care au participat la evenimentele PAGES
166 <i>Între 18 și 94 de ani</i>	363	14	6	32
Persoane în vârstă și tineri implicați în consultarea pentru activitățile intergeneraționale	Suma participărilor totale la activitățile intergeneraționale	Activități intergeneraționale create de parteneri în cadrul	Țările în care programele au fost pilotate	Activități intergeneraționale implementate

Pentru o analiză aprofundată a modelului și a combinării prototipurilor, consorțiul a efectuat o analiză SWOT, pentru a se baza pe rezultatele obținute și pentru a schița o imagine a percepției calitative a partenerilor de proiect cu privire la punerea în aplicare operațională, inclusiv identificarea "*pieștelor pe parcurs*". Informațiile prezentate susțin modelul de servicii PAGES.

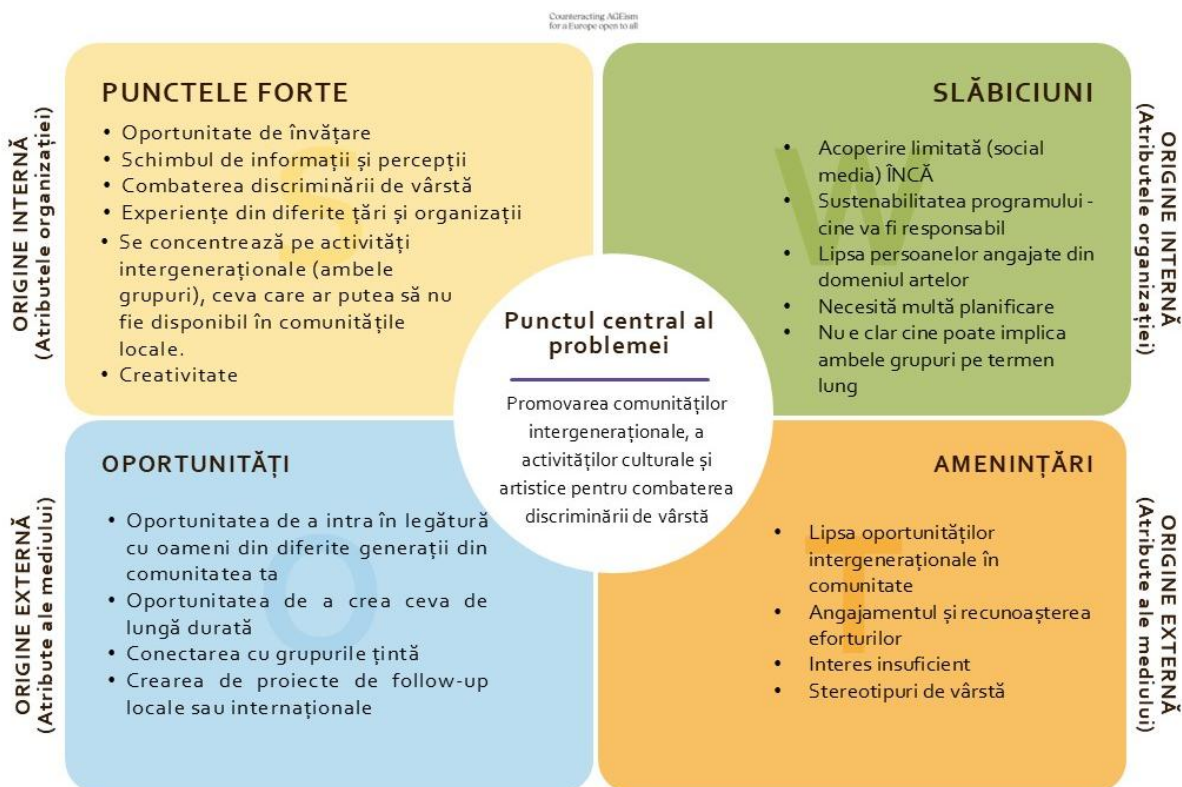
Analiza SWOT, care reprezintă punctele forte, punctele slabe, oportunitățile și amenințările, este un "instrument de planificare" care ajută la realizarea unei comparații între contextul în care funcționează o organizație și caracteristicile unui program (Haan, 2024).

Analiza SWOT prezentată pentru PAGES a fost compilată din informații furnizate în

colaborare cu partenerii proiectului PAGES și relevante pentru alte părți interesate (Figura 1). Această analiză SWOT nu oferă o imagine completă a modelului PAGES: ea intenționează să fie o sursă de inspirație pentru crearea unui caz de afaceri pentru a începe reproducerea PAGES în diferite contexte. Se poate începe prin contactarea celor mai relevante și mai importante părți interesate și co-crearea SWOT pentru un context specific, pe baza resurselor PAGES.

În timpul analizei raportului SWOT PAGES prezentat, trebuie avut în vedere faptul că concluziile bazate pe episoade din trecut trebuie luate cu atenție (Haan, 2024). Acest SWOT reprezintă un grup specific de parteneri de proiect, din unele țări ale UE, și într-o anumită perioadă de timp, prin adoptarea ipotezelor și percepțiilor acestora; astfel, înseamnă să sprijine planificarea strategică și anticiparea amenințărilor potențiale, dar și să identifice oportunități relevante (Haan, 2024) în "piața"/contextul educației adulților și coeziunii sociale.

Figura 1. Analiza SWOT a PAGES

Partenerii au reflectat că proiectul aduce o abordare inovatoare în lupta împotriva îmbătrânirii. Acesta unește contactul între generații cu utilizarea culturii care creează oportunitatea de a aduce generațiile împreună - ceea ce s-ar putea să nu se întâmple în comunități. Există o oportunitate clară în ceea ce privește potențialul PAGE-urilor - de a crea

ceva de lungă durată și/sau acțiuni ulterioare care pot ajuta la umplerea golului identificat: absența unor astfel de răspunsuri/ programe în comunități și a intervențiilor culturale. Necesitatea unui angajament din partea comunității și a implicării ambelor grupuri pe termen lung a fost văzută ca o potențială amenințare.

Analiza rezultatelor de către experți

Pentru a asigura calitatea, relevanța și durabilitatea rezultatelor proiectului PAGES, a fost elaborat un raport care reflectă o analiză a feedback-ului colectat de partenerii de proiect și completat de contribuția experților. Șapte experți au revizuit manualul final al programului de formare (PR1). Experții arată o evaluare mixtă a Manualului de formare; chiar dacă majoritatea au evaluat programul ca fiind "ridicat" (n = 4), doi experți l-au evaluat ca fiind "mediu", iar unul l-a evaluat ca fiind "slab". Evaluările arată că **manualul este bine organizat și acoperă subiecte esențiale**, dar ar putea beneficia de ajustări structurale pentru a spori claritatea și caracterul practic. Pe baza evaluărilor experților, parteneriatul a adus mai multe îmbunătățiri manualului, în special structurii, și unele minore conținutului, în principal pentru că evaluările au reflectat acest lucru. Cu toate acestea, este relevant să țineți cont de acest lucru atunci când replicați formarea și utilizați materialele de formare. În plus, identitățile culturale pot pune în pericol interpretarea corectă a conținutului la modelele naționale de comunicare.

În ceea ce privește evaluarea cadrului programului InterAges (PR2), experții au apreciat-o în unanimitate ca fiind de o calitate generală "ridicată", subliniind concepția sa inovatoare și potențialul de a deveni un model global pentru angajamentul între generații. Potrivit experților, **programul este laudabil, cu activități bine detaliate care îl fac ușor de pus în aplicare pentru cititori, prezentând un accent puternic pe implicarea intergenerațională prin artă și cultură**. Cu toate acestea, a fost loc de îmbunătățiri în alte domenii, cum ar fi introducerea și domeniul de aplicare al documentului, toate secțiuni pe care parteneriatul le-a refăcut înainte de publicarea cadrului. Principiile care ghidează programul și considerentele metodologice, precum dimensiunea grupului și participarea activă, au fost considerate a fi bine explicate, iar accentul pus pe arte adaugă o abordare unică.

În general, validarea experților a fost de mare valoare pentru parteneriat, ajutând la limarea ultimelor margini ale materialelor înainte de a le face publice. Chiar dacă au fost evaluate ca materiale flexibile pentru implementare și ca programe care pot da rezultate pozitive în alte comunități, feedback-ul a oferit o validare a faptului că resursele dezvoltate îndeplinesc obiectivele subliniate, adăugând o perspectivă externă parteneriatului de proiect.

De ce modelul PAGES?

A avut loc o schimbare semnificativă în demografia mondială, cu un număr tot mai mare de persoane în vârstă care trăiesc din ce în ce mai mulți ani. Ca atare, este esențial să se asigure că persoanele în vârstă au aceleași oportunități de autodezvoltare, educație și învățare. Pentru ca acest lucru să fie posibil, este necesar să se pregătească educatorii și lucrătorii comunitari care vor implica adulții în vârstă pentru a oferi acestei populații experiențe de învățare de calitate și demne. De asemenea, este de remarcat faptul că intergeneraționalitatea comunităților, a locurilor de muncă și chiar a mediilor educaționale nu este nouă, dar impactul și prejudecățile prezente în aceste interacțiuni sunt acum mai studiate și luate în considerare atunci când ne gândim la calitatea vieții și a relațiilor dintre generații. Potrivit OMS (2021), una dintre cele mai eficiente modalități de combatere a ageismului este contactul între generații, ceea ce înseamnă că interacțiunile și construirea de relații între generații, respectând anumite caracteristici, reprezintă una dintre cele mai bune modalități de a diminua prejudecățile îndreptate către alte persoane din cauza vârstei lor.

Pornind de la aceste informații, proiectul PAGES și, în cele din urmă, acest model de servicii, urmărește să ofere părților interesate din diferite comunități capacitatea de a perfecționa educatorii de adulți și lucrătorii comunitari, pregătindu-i să implice adulții în vârstă în învățare prin oferirea unui program de formare și a unui manual de formare care poate fi adaptat la mai multe comunități și care a fost pilotat în 6 țări diferite (și anume, Germania, Austria, Danemarca, Portugalia, România și Turcia) pentru a asigura adaptabilitatea acestei formări. Acesta oferă, de asemenea, un model și instrumente pentru desfășurarea unui program intergenerațional folosind artele și cultura, inclusiv considerații importante și sfaturi pentru implementarea eficientă a unui program similar de combatere a îmbătrânirii.

EngAGing Older Adults in Learning: o cale de dezvoltare profesională continuă pentru educatorii de adulți

Primul set de rezultate ale programului PAGES a inclus un curs de formare pe tema "Angajarea adulților în vârstă în învățare". Obiectivul principal al acestei formări este de a îmbunătăți competențele educatorilor de adulți și ale lucrătorilor comunitari cu privire la modul de implicare a adulților în vârstă în învățarea pe tot parcursul vieții. La rândul său, acest lucru va contribui la lupta împotriva îmbătrânirii și va promova cooperarea între generații la nivel local.

Cursul de formare se bazează pe dezvoltarea profesională continuă a educatorilor de adulți pentru a-și îmbunătăți competențele în implicarea adulților în vârstă în învățarea pe tot parcursul vieții, aceasta include:

- întoarcerea concepțiilor despre persoanele în vârstă și modul în care vedem vârsta.
- modul în care adulții în vârstă apreciază învățarea pe tot parcursul vieții și modul în care sunt implicați și dispuși să contribuie la societate.

Pentru a crea acest curs, parteneriatul a început prin a efectua o **evaluare a nevoilor**, alcătuită din:

- 1- **Cercetare de birou:** colectarea practicilor inspiratoare din diferite țări prin intermediul unei revizuirii a literaturii de studii de caz sub formă de articole, programe, bune practici, politici guvernamentale etc. Fiecare țară a furnizat cel puțin trei de caz.
- 2- **Cercetare pe teren:** cunoașterea nevoilor educatorilor de adulți prin metode creative și participative. Evaluarea nevoilor a fost realizată prin intermediul grupurilor de discuții organizate de fiecare partener cu cel puțin cinci educatori pentru adulți din fiecare țară. Educatorii adulți implicați au jucat diferite roluri: lucrători comunitari, formatori de adulți în contexte non-formale, proprietari și facilitatori de activități non-formale.

Rezultatele au evidențiat **multiple bariere în calea implicării adulților în vârstă în învățarea pe tot parcursul** vieții:

Dificultăți în identificarea nevoilor persoanelor în vârstă, dificultăți în determinarea formării în funcție de aceste nevoi, provocări în elaborarea programelor și proiectarea instruirii pentru a facilita atingerea obiectivelor educaționale și în explicarea informațiilor într-un mod simplificat și, de asemenea, lipsa de conștientizare a ageismului în rândul educatorilor de adulți, lipsa utilizării teoriilor motivației, lipsa adaptării comunicării în funcție de participarea persoanelor în vârstă (de exemplu, comunicarea flexibilă) și a limbajului adaptabil în timpul sesiunilor.

[Un raport de sinteză al practicilor colectate și concluziile cercetării de teren](#) sunt

Următoarea etapă a fost proiectarea și punerea în aplicare a cursului de formare pentru a oferi participanților cunoștințele necesare și pentru a le îmbunătăți competențele profesionale. Pe baza setului de instrumente al OMS, a fost elaborat un parcurs de învățare pentru educatorii adulți pentru a ghida această etapă, stabilind rezultatele, durata și subiectele care ar trebui abordate și prelucrate pe baza evaluării nevoilor efectuate anterior.

La finalul formării, educatorii adulți sunt pregătiți să:

- Explicați cum are loc învățarea între cursanți;
- Stiluri de comunicare;
- Recunoașteți și contracarați ageismul;
- Înțelegerea învățării la adulți;
- Amenajarea mediilor de predare în conformitate cu nevoile persoanelor în vârstă;
- Utilizați instrumente educaționale incluzive;

- Să aplice tehnici educaționale interactive;
- Pregătirea planului de învățare a lecției.

Pentru a dezvolta modulele de curs, partenerii au creat un set de orientări care includeau rolurile diferiților parteneri, subiectele de abordat, metodologia și activitățile recomandate. Fiecare modul rezultă din evaluarea nevoilor efectuată anterior și, pentru fiecare dintre acestea, au fost definite o serie de obiective specifice, asigurându-se astfel că cursul va răspunde nevoilor identificate în cel mai ușor mod posibil (de exemplu, tabelul orientativ pentru construirea modulelor -[Tabelul2](#)). După dezvoltarea conținutului teoretic, fiecare partener a procedat la crearea unei prezentări PowerPoint care să servească drept suport vizual pentru formare și bază pentru materialele multimedia disponibile pe site-ul internet al inițiativei (<https://www.pages-euproject.org/training.html>).

Tabelul 2. Exemplu de tabel orientativ pentru construcția modulelor.

Obiectiv general	Modul de formare	Obiective specifice
Îmbunătățirea cunoștințelor privind principiile de învățare a adulților pentru a aduce împreună tinerii și vârstnicii	Cunoștințe privind educația adulților	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea principiilor educației adulților și ale îmbătrânirii
	Cursanți adulți în curs de îmbătrânire	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea caracteristicilor adultului în vârstă • Conceptul și domeniul de aplicare al ageismului • Activități intergeneraționale pentru cursanții adulți în vârstă și socializare
	Învățarea pentru adulți în vârstă	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea motivației adultului în vârstă în timpul învățării
	Comunicarea cu adulții în vârstă	<ul style="list-style-type: none"> • Puncte de luat în considerare în comunicarea cu persoanele în vârstă
	Programe în contextul artelor și culturii pentru adulții în vârstă	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea mobilității cursanților adulți în vârstă prin utilizarea activităților artistice și culturale
	Materiale educaționale	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectarea de materiale de formare pentru cursanții adulți în vârstă

Rezultatul a fost Curriculum-ul "EngAGing older adults in learning", disponibil pe site-ul web al proiectului PAGES, și manualul de formare. Curriculumul poate fi utilizat și urmat de oricine îl consideră potrivit pentru contextul său, împreună cu materialele disponibile.

Formarea explorează următoarele subiecte:

- **Modulul 1** - Principiile educației adulților
- **Modulul 2** - Învățătorul adult în curs de îmbătrânire
- **Modulul 3** - Învățarea pentru adulții în vârstă
- **Modulul 4** - Comunicarea cu adulții în vârstă
- **Modulul 5** - Programe în contextul artei și culturii pentru în vârstă
- **Modulul 6** - Materiale educaționale

Rezultatele obținute au demonstrat alinierea la obiectivele inițiale ale proiectului, cu o creștere a cunoștințelor privind implicarea adulților în vârstă în educație, de la evaluarea de dinainte până la cea de după formare, iar majoritatea participanților s-au declarat mulțumiți de conținut, material și formatori. Următorul infografic sintetizează rezultatele acestui program (<https://www.pages-euproject.org/training.html>).

Figura2 . Infographic privind principalele rezultate ale programului de formare

PAGES ENGAGING OLDER ADULTS IN LEARNING

BRIEF OVERVIEW OF THE PROGRAMME

Rationale
Equipping adult educators with the skills and knowledge necessary to engage older adults in continuous learning and build an environment free of ageism, where older adults feel motivated, respected, and supported.

Participants learn about...

- Benefits of involving older adults in lifelong learning activities
- Age-related challenges in educational contexts
- The role of creative and cultural programs in adult education
- Age inclusive communication

... & more

Topics covered:

- Adult education principles
- The ageing adult
- Learning for ageing adults
- Age inclusive communication
- Cultural and art programs against ageism
- Educational materials

118 participants in the pilot
A diverse mix of adult educators, social workers, and professionals from related fields participated, from: Austria, Denmark, Germany, Portugal, Romania, Turkey.
face-to-face and online, from April to June 2024.

Can be replicated by you
The training pack is freely available on the PAGES website and it includes: video lectures, presentations, handouts and worksheets, discussion and reflections prompts, templates and activity plans.

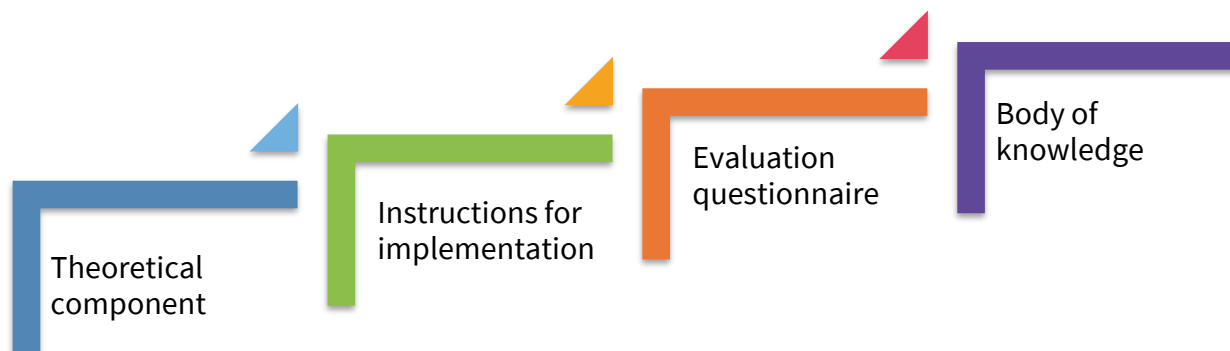
www.pages-euproject.org

RECOMMENDATIONS

- Ensuring the groups' diversity beyond age enriches the experience, by providing multiple perspectives.
- Participants benefit from a non-hierarchical approach, where facilitators act more as instructors guiding discussion rather than traditional teachers.
- Across several countries, participants emphasized the importance of accompanying digital literacy training, to help older adults overcome social isolation and stay connected.
- Training materials should be adapted to reflect different local realities and cultural settings (e.g.: rural areas).
- Flexible scheduling options or modular session designs allow participants to attend the training at their convenience.

Programul de formare este susținut de un manual de formare. Acesta a fost creat pentru a ajuta la implementarea unei activități de formare cu educatori pentru adulți și, prin urmare, poate servi drept bază pentru implementare. Manualul de formare PAGES este compus din conținutul conceptual al modulelor de formare. Fiecare modul conține patru blocuri, așa cum este prezentat în **Figura3**

Figura3 . Componente ale modulelor de formare

Partenerii proiectului PAGES au urmat o structură similară pentru dezvoltarea conținutului, bazată pe un cadru comun exemplificat în **Figura4**

Figura4 . Exemplu de descriere a unui modul de formare

Name of the Module	Principles to facilitate adult learning (6 adult education principles)		<i>interestea in learning ana having more knowledge to improve their experience.</i>
Purpose of The Module	To increase the knowledge and skills of educators on adult learning principles in learning environments of older adults	Educational Environments and Equipment	Environment: Classroom, workshop, library, family environment, all environments where you can work by yourself and in a group Hardware: Sourcebooks, computer, projector, photos, PPT, brochures, related documents, slides or pdf.
Learning objectives	1- Facilitate the learning processes of older individuals 2-Ensuring the active participation of the older adults in the learning processes in the learning environment 3-To ensure permanent learning of the older adults by using adult learning principles in the education of the learners.	Module summary/ Main contents/ Relevance	Six chapters will be developed to provide adequate information for educators working with older adults The first chapter will consist of introducing educators to the basics of the adult education. In the second chapter , educators will be shown importance of the experiences for the older adults in adult learning environment. In the third chapter will be about relation between the self-concept and learning. The fourth chapter will show how adults are ready to learn. The fifth chapter will be about a "problem-centered" learning perspective rather than subject-centered learning in adult education. The six chapter deals with what motivates older adults to learn.
Topic & context (Module outline)	Chapter 1- Need to know Chapter 2- Experiences Chapter 3- Self-concept Chapter 4- Readiness to learn Chapter 5- Orientation Chapter 6- Motivation	Timetable & schedule	Chapter 1 will be developed with the "Write quickly" methodology and will need a total of 30 minutes. Chapter 2 will be developed with the Circle Speech methodology, which will require 30 minutes Chapter 3 will be developed through the Group discussion methodology to understand the self concept. The trials may take up to 30 min as well Chapter 4 will be prepared with the experiential learning methodology. The group will be talked about the factors of readiness to learn. This module will need 30 minutes. Chapter 5 will be developed with the circle speech methodology. It helps to understand the dynamics that affect learning orientation of the older adults . The modul may take to 30 minutes
Target Group	<i>The target group is the adult educators and community workers who work with older adults and those individuals who require or are</i>		

Materialele elaborate includ programele și modulele prezentate anterior, videoclipuri de prezentare disponibile prin intermediul site-ului web al proiectului, precum și activități de învățare activă. Aceste activități au avut scopul de a consolida cunoștințele și de a oferi o abordare mai practică a conținutului (a se vedea Figura 5 ca exemplu, în care participanții au trebuit să reflecteze asupra "hărții empatiei" pentru o persoană în vârstă). Aceste informații sunt descrise pe larg în cadrul Manualului de formare.

Figura 5. Exemplu de activitate de învățare activă: harta empatiei (din modulul 2)

La pilotarea formării în cele 6 țări au participat 128 de persoane, dintre care 118 au finalizat cursul de formare. Rezultatele unui eșantion de 57 de respondenți (aproximativ 48% din totalul participanților la formare) au arătat că materialele de formare au fost relevante și au susținut obiectivele de învățare.

Pentru o punere în aplicare cu succes a programului de formare, pe lângă o planificare atentă și o acoperire largă a difuzării, formatorii au formulat câteva recomandări, cum ar fi adăugarea de exemple din viața reală, abordarea barierelor psihosociale în calea implicării în învățare, o mai mare imersiune în învățarea între generații și aplicarea instrumentelor digitale. Aceste recomandări pot fi utilizate ca o îmbunătățire suplimentară a programului de formare, dar și ca o modalitate de a ghida replicatorii în procesul lor de adaptare a programelor și a conținutului la propriul context.

InterAGES: un program intergenerațional pentru toate vârstele

Programul InterAges își propune să se alăture luptei globale împotriva îmbătrânirii îmbătrânite (interpersonală și autodirijată) prin desfășurarea de activități de educație non-formală intergenerațională, care să reunească tineri și persoane în vârstă.

OMS a identificat politica și legislația, activitățile educaționale și intervențiile între generații ca fiind cele mai eficiente modalități de combatere a îmbătrânirii. Având în vedere că atât îmbătrânirea din partea altora, cât și autodirijarea afectează bunăstarea vieții tinerilor și a persoanelor în vârstă, programul își propune să le diminueze pe amândouă prin activități intergeneraționale care urmăresc cooperarea, schimbul eficient de amintiri și experiențe și învățarea reciprocă.

Fundamente metodologice

Cadrul programului urmează teoriile de învățare intergenerațională care propun ca activitățile educaționale și intergeneraționale să fie identificate ca intervenții eficiente pentru combaterea ageismului. Acestea includ ateliere de lucru, conversații, tipuri de activități care stimulează empatia, jocuri și activități artistice și muzicale, care pot spori cooperarea și pot încuraja partajarea obiectivelor.

Cu toate acestea, atunci când se planifică un program intergenerațional, trebuie să se țină seama de anumite condiții pentru a se asigura eficacitatea acestuia (OMS, 2021):

- **Statutul egal al grupului** în cadrul situației. Statutul inegal poate apărea atunci când sarcinile favorizează abilitățile unui grup în detrimentul celuilalt, sau când există un număr inegal de persoane în diferitele grupe de vârstă sau niveluri diferite de familiaritate cu mediul.
- Activitățile partajate cu obiective comune favorizează **cooperarea între grupuri**.
- **Contact pozitiv între grupuri**. Calitatea contactului este mai importantă decât frecvența. Un contact de mai bună calitate poate fi încurajat prin organizarea unor sarcini care să sporească încrederea, prin evitarea situațiilor în care una dintre părți o tratează pe cealaltă cu condescendență și prin încurajarea dezvoltării de sine în timpul căreia participanții își împărtășesc reciproc informații personale.
- **Grupurile mici** sau **diadele** sunt preferabile activităților de grup extinse.
- **Aprobarea autorității**, cum ar fi încurajarea părinților pentru minori.

În cadrul proiectului PAGES, partenerii au dezvoltat cadrul **programului InterAges** pentru a implementa programul intergenerațional. Documentul-cadru oferă o prezentare generală

a programului, inclusiv o definiție a activităților intergeneraționale, calendarul propus, metodele, subiectele, modelul și activitățile create de partenerii acestui proiect. În total, există 14 activități intergeneraționale în cadrul temelor preselectate, determinate pe baza activităților anterioare ale proiectelor. Partenerii au pilotat programul InterAges, iar activitățile s-au dezvoltat în toate țările.

Impactul preconizat este că teritoriile locale și comunitățile în care își desfășoară activitatea partenerii sunt mai conștiente de îmbătrânire și de efectele acesteia asupra modului în care oamenii trăiesc și evoluează, în timp ce adulții în vârstă și tinerii sunt mai conștienți și mai informați cu privire la îmbătrânire, la percepțiile privind îmbătrânirea față de alții și față de sine, la atitudini și concepții greșite, care le pot permite să își schimbe atitudinile și să se angajeze în contacte și interacțiuni semnificative.

Cartografierea nevoilor

Primul pas a fost conceperea unui program intergenerațional care să implice și să implice atât persoanele mai tinere, cât și pe cele mai în vârstă, folosind creativitatea și bunurile culturale ale comunității locale pe baza raportului global privind îmbătrânirea.

Acest proiect se bazează pe co-creație, asigurând participarea egală a diferiților membri ai comunității vizate și asociate. Acest lucru a necesitat implicarea lor continuă de la atelierele desfășurate pentru evaluarea nevoilor, colectarea feedback-ului pe parcursul tuturor fazelor și participarea la evenimentele de diseminare

Pentru evaluarea nevoilor, a fost fundamental să se implice atât generațiile tinere, cât și cele mai în vârstă, concentrându-se asupra nevoilor și barierelor prezentate de populațiile țintă. Toți partenerii au implementat ateliere non-formale/sesiuni de consultare în conformitate cu orientările elaborate și au completat un raport național. Consultarea a vizat identificarea celor mai importante 10 activități intergeneraționale pentru grupurile țintă consultate. Aceste activități de top au integrat programul intergenerațional. Fiecare partener a colectat și a enumerat diferite locuri din comunitatea sa (de exemplu, biblioteci, parcuri, cafenele etc.) care ar putea fi utilizate pentru procesul de consultare și activitățile ulterioare. A urmat un raport de date care compilează datele și un rezumat sub forma unui infografic.

Aceste sesiuni au utilizat tehnici diferite pentru a colecta informații, plasând participanții în centrul discuției și ca agenți activi ai deconstrucției problemei. Pagina de mai jos prezintă câteva dintre activitățile active implementate pentru a cartografia nevoile participanților (a se vedea [Figura6](#)[Figura7](#)[Figura8](#)).

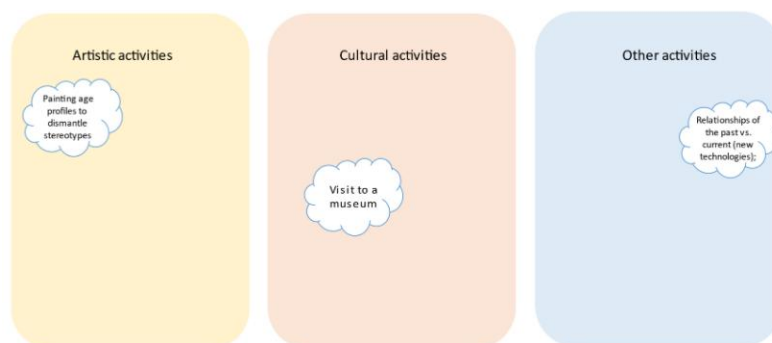
Harta traseului - Poate fi utilizată în cadrul unei activități în grupuri mici pentru a colecta informații privind activitățile pe care le imaginează pentru programul intergenerațional.

Figura6 . Instrumentul "Harta căii"

Who?	What? (Goals)	Why?	Where?	When?	How?
1.					
2.					
3.					

Figura7 . Instrumentul "Expand on..."

Expand on ... - Împărțiți grupul principal în grupuri mai mici. Fiecare grup este responsabil pentru dezvoltarea unei activități într-o secțiune. După împărțirea cu grupul mare, fiecare grup va extinde și va dezvolta în mod funciar ideile celorlalte grupuri.

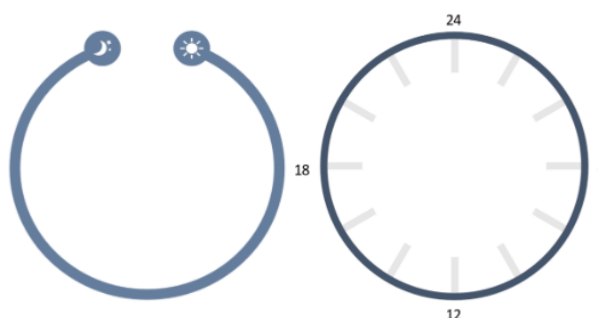

Video - Vizionați videoclipul "Ageism: Explained" între persoane dintr-o comunitate, de toate vârstele și apoi începeți o discuție. Urmăriți-o cu subiectele orientative. <https://www.>

Mood Board - Un lider de grup alocă membrilor grupului de discuții o tablă, pixuri sau creioane colorate etc. Apoi, participanții creează o manifestare vizuală a subiectului selectat. Scopul acestui exercițiu expresiv este de a înțelege motivațiile individuale pentru selectarea diferitelor elemente, cum ar fi culoarea, imaginea sau fontul utilizate în tabloul de stare.

Cesurile de activitate zilnică - ilustrează toate activitățile desfășurate într-o zi, ceea ce ajută la analizarea volumului relativ de muncă între diferite grupuri. Diferențele dintre ceasuri arată modul în care oamenii își desfășoară viața de zi cu zi în diferite etape ale vieții și modul în care persoanele de "aceeași vârstă cronologică" își structurează viața în mod

Figura8 . Instrumentul "Cesuri de activitate"

diferit (BRACED, 2016).

Sugestii privind modul de desfășurare a sesiunilor de consultare

Etapa de început

1. Introducere - Prezentați-vă, mulțumiți participanților pentru participarea la atelier, prezentați o scurtă introducere a proiectului. Prezentați rezultatele preconizate. Permiteți o anumită flexibilitate în ceea ce privește ordinea de zi.
2. Încălzire - Spargeri de gheață care ajută participanții să se cunoască și să se simtă mai confortabil unii cu alții; să înțeleagă ce știu participanții despre subiect și să facă ajustările necesare, dacă este cazul; să prezinte publicului subiectul și să activeze orice cunoștințe de bază relevante pe care le-ar putea avea.

Etapa de mijloc

1. Lucrul în grup - Implică învățarea activă, nu doar ascultarea pasivă, menține participanții implicați. Activități în grupuri mici pentru strategii de prezentare interactive care îi ajută pe participanți să asiste, să se concentreze și să construiască semnificații din experiențe. Participanții trebuie să înțeleagă scopul activităților și modul în care acestea pot fi utilizate în contextele lor.
2. Gestionarea timpului - Planificați în funcție de timpul alocat, dar fiți pregătiți să vă extindeți sau să vă reduceți atelierul pentru a răspunde nevoilor participanților și programului fluid al atelierului. Anunțați participanții cât timp au la dispoziție. Acest lucru vă va ajuta să programați cu exactitate și să mențineți participanții pe drumul cel bun și concentrați. Când timpul a expirat, opriți activitatea.
3. Utilizarea mijloacelor vizuale - Deși mijloacele vizuale nu sunt esențiale în atelierul dvs., acestea reprezintă o completare excelentă care vă poate ajuta să vă transmiteți mesajul. De exemplu: Fotografii, desene, flipchart-uri, videoclipuri, software de prezentare.

Etapa finală

La sfârșitul atelierului - Treceți în revistă pe scurt ceea ce ați discutat. Acordați timp pentru întrebări și comentarii finale. Obțineți feedback de la participanți cu privire la modul în care a decurs atelierul.

adaptarea comunicării în funcție de participarea vârstnicilor (comunicare flexibilă) și a

Sesiunile au urmărit **teme orientative** pentru abordarea cu participanții care s-au concentrat pe înțelegerea opiniilor și așteptărilor tinerilor și persoanelor în vârstă față de un program intergenerațional care utilizează creativitatea și bunurile culturale ale comunității locale. S-au acoperit 5 domenii: cunoștințe privind ageismul, programul intergenerațional, creativitatea și cultura, barierele, atragerea participanților și diseminarea

Punerea în aplicare

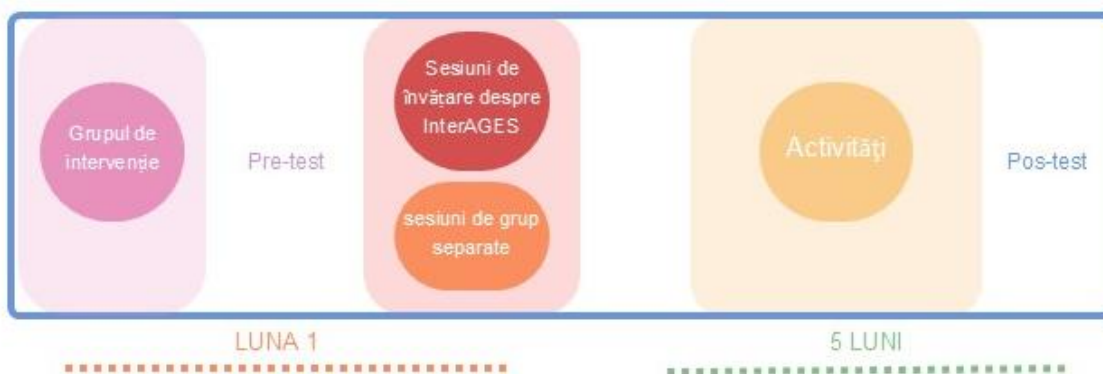
Obiectivul principal al InterAGES este de a combate îmbătrânirea prin implicarea și angajarea tinerilor și a persoanelor în vârstă, folosind creativitatea și bunurile culturale ale comunității locale. Impactul preconizat este că teritoriile și comunitățile locale sunt mai conștiente de îmbătrânire și de efectele acesteia asupra modului în care oamenii trăiesc și evoluează, în timp ce adulții în vârstă și tinerii sunt mai conștienți și mai informați cu privire la îmbătrânire, la percepțiile despre îmbătrânire față de alții și față de sine, la atitudini și concepții greșite, care le pot permite să își schimbe atitudinile și să se angajeze în contacte și interacțiuni semnificative.

Rezultate specifice:

- Reducerea ageismului.
- Viziuni pozitive asupra îmbătrânirii și a diferitelor grupuri de vârstă.
- Contact pozitiv și direct între tineri și persoane în vârstă prin intermediul artelor și culturii.

Punerea în aplicare a programului intergenerațional trebuia să dureze 6 luni. Fiecare partener a definit planul pilot specific pentru fiecare țară, inclusiv modul de mobilizare a participanților la program, ora și datele specifice, locul de desfășurare și selectarea activităților din grupul celor dezvoltate în comun de partenerii de proiect. Programul propus a fost sugerat în cadru (Figura9).

Figura9 . Program de intervenție sugerat - cadru metodologic

Prima sesiune a fost un moment introductiv cu tinerii și adulții mai în vârstă separat, pentru a pregăti participanții înainte de a se întâlni reciproc. Cercetările anterioare arată că programele intergeneraționale sunt mai eficiente atunci când participanții mai tineri și mai în vârstă petrec timp învățând despre celălalt grup înainte de a se întâlni pentru prima dată (OMS, 2023). Ca atare, obiectivul principal al acestor prime sesiuni a fost de a învăța despre celălalt grup de vârstă înainte de a se întâlni, deschizând conversația pentru percepțiile,

atitudinile și preocupările fiecărui grup cu privire la celălalt. În această sesiune, participanții au completat evaluarea pre-test, iar facilitatorul a explicat următoarele sesiuni și scopul acestora; participanții au fost invitați să își împărtășească așteptările și temerile, ce anticipau să învețe unii de la alții și ce așteptau cu nerăbdare. Au fost incluse, de asemenea, exemple reale de contra- stereotipuri ale persoanelor mai în vârstă și mai tinere pentru a permite discutarea stereotipurilor și a ideilor asociate cu vârsta.

Punerea în aplicare a activităților culturale și artistice în sine a avut loc după această primă "sesiune de învățare".

Metode și facilitare

Pentru activitățile intergeneraționale, metodele utilizate au fost exclusiv non-formale. Metodele non-formale, cum ar fi schimbul de competențe, activitățile gamificate, povestirile etc., ar trebui să fie:

- voluntar
- accesibile tuturor (în mod ideal)
- un proces organizat cu obiective educaționale
- participativă
- centrată pe cursant
- despre învățarea deprinderilor de viață
- bazate pe implicarea atât a învățării individuale, cât și a celei de grup, cu o abordare colectivă
- holistică și orientată spre proces
- bazate pe experiență și acțiune
- organizate în funcție de nevoile participanților.

Este important ca educatorii/ facilitatorii pentru adulți să creeze un mediu relaxat pentru participanții din toate grupele de vârstă. Aceștia trebuie să ia în considerare diferitele nevoi și bariere ale participanților, cum ar fi cunoștințele pe anumite teme, abilitățile de fitness și diferențele generaționale sau personale.

Activitățile desfășurate au fost centrate pe împărtășirea amintirilor, a emoțiilor și a colaborării, acesta fiind un punct central pentru a permite conexiunile dintre persoanele din generații diferite. Aceste activități au avut la bază arta și/sau cultura și, chiar dacă similitudinile de experiență și colaborarea au fost consolidate, generațiilor diferite li s-a permis nu numai să își împărtășească înțelegerile comune, ci și să învețe unele de la altele

și să aprecieze perspectivele și experiențele altor grupuri de vârstă și ale participanților. Conținutul activităților a fost variat, incluzând muzică, dans, arte manuale etc. și s-a schimbat de la o țară la alta, luând în considerare caracteristicile culturale, resursele și participanții, subliniind importanța adaptabilității și flexibilității în acest tip de proiecte.

Activități dezvoltate pentru programul InterAges:

Rezultate și consecințe

Programul InterAGES a inclus evaluări pre și post-test și de satisfacție pentru a colecta feedback cu privire la conținutul programului și la calitatea furnizării acestuia. Aceste evaluări au urmărit să verifice dacă programul a îndeplinit obiectivele inițiativei, colectând în același timp informații pentru îmbunătățirea continuă. Parteneriatul PAGES a implementat șase proiecte pilot și a implicat un total de 363 de participanți la activitățile intergeneraționale. Dintre aceștia, 159 de participanți unici au răspuns la chestionare, dintre care 120 au fost femei, 35 au fost bărbați, iar patru au preferat să nu își dezvăluie sexul, cu vârste cuprinse între 13 și 90+.

În general, în ciuda unor diferențe minore între țări, înainte de program exista o preferință pentru respectivul ingroup, după cum se menționează în literatura de specialitate (Cuddy & Fiske, 2002). **După activitățile InterAges, rezultatele oferă dovezi care susțin eficacitatea intervenției, demonstrând o schimbare în percepția asupra altor generații.** Persoanele mai tinere au manifestat o atitudine mai pozitivă față de adulții mai în vârstă, în special în ceea ce privește competența. Adulții mai în vârstă au dezvoltat o viziune mai favorabilă asupra persoanelor mai tinere în ceea ce privește trăsăturile de competență, evaluarea lor generală rămânând în general stabilă. În special, percepția lor asupra căldurii persoanelor mai tinere s-a îmbunătățit semnificativ.

Rezultate-cheie și impact:

- **Reducerea ageismului:** Rezultatele pre- și post-test au arătat progrese în reducerea stereotipurilor legate de vârstă. Tinerii au dezvoltat o percepție mai pozitivă a competenței adulților mai în vârstă, în timp ce participanții mai în vârstă au raportat o căldură sporită față de generațiile mai tinere.

"Pentru mine, o persoană în vârstă este cineva care are deja o experiență de viață mai avansată, cu multe povești de spus, lucruri noi de învățat..."

(participant mai tânăr, definiție post-test a unei persoane în vârstă)

O persoană în curs de a dobândi lucruri pentru viață, dornică să învețe și să-și prezinte ideile.

(Participant mai în vârstă, definiție post-test a unei persoane mai tinere)

- **Angajamentul și satisfacția participanților:** Participanții s-au declarat foarte mulțumiți de program, 87,5% dintre aceștia fiind ferm de acord că activitățile au fost bine organizate, atractive și au încurajat colaborarea. Participanții au apreciat în mod deosebit activitățile care au încurajat povestirea, creativitatea și împărtășirea experiențelor.

"Nu știu care a fost cea mai bună activitate, pentru că a fost distractiv să particip la

toate. Mi-au plăcut activitățile în care am fost activi împreună."

(Feedback participant danez)

- **Conexiuni semnificative:** În timp ce interacțiunile pe termen scurt au permis participarea mai multor tineri, legăturile mai profunde și prietenii între generații au fost limitate. O structură recurentă, pe termen mai lung, ar consolida aceste legături.

Activitățile m-au făcut să gândesc diferit și la lucruri noi. M-au ajutat să mă conectez cu oameni diferiți și noi. Este bine pentru minte."

(Feedback participant mai în vârstă)

Recomandări pentru durabilitate și îmbunătățire:

- **Creșterea frecvenței și a duratei:** Pentru a maximiza impactul, programul InterAges ar trebui implementat ca o inițiativă pe termen lung, cu sesiuni regulate pe o perioadă extinsă. Acest lucru ar permite legături mai profunde, interacțiuni mai semnificative și o mai mare durabilitate.
- **Extinderea parteneriatelor:** Pentru a susține programul, parteneriatele cu școlile, instituțiile culturale și organizațiile comunitare sunt o opțiune bună. Implicarea administrațiilor locale, a ONG-urilor și a sponsorilor privați poate contribui la asigurarea finanțării și a resurselor.
- **Îmbunătățirea logisticii și a gestionării participanților:** Deși formatul pe termen scurt a permis o participare largă, abordarea provocărilor logistice, cum ar fi nivelurile de zgomot în timpul lucrului în grup, este esențială. Asigurarea unor spații mai mici și mai liniștite pentru activități poate îmbunătăți experiența participanților.
- **Monitorizați și evaluați impactul:** Efectuați o evaluare continuă pentru a măsura efectele pe termen lung ale programului asupra percepțiilor și relațiilor participanților. Colectarea feedback-ului va ajuta la perfecționarea activităților și la îmbunătățirea implementării.

În ceea ce privește rezultatele chestionarului de satisfacție, programele intergeneraționale din toate țările au primit un feedback foarte pozitiv din partea participanților. Aceștia s-au declarat foarte mulțumiți activități, subliniind sentimentul puternic de cooperare, implicare și facilitare eficientă. Participanții s-au bucurat de activități interactive, practice, cum ar fi gătitul, meșteșugurile, povestirile și exercițiile fizice, care au încurajat munca în echipă și interacțiunea socială. Recomandările de îmbunătățire au inclus creșterea duratei programului, implicarea mai multor participanți, echilibrarea dimensiunilor grupurilor și sporirea clarității instrucțiunilor. În ciuda acestor sugestii, participanții au în general

activitățile și oportunitatea de a se implica între generații, cu experiențe pozitive raportate în toate rezultatele.

Pentru o idee mai detaliată a programului, consultați documentul "InterAGES: Cadru pentru un program intergenerațional pentru toate vârstele" - <https://www.pages-euproject.org/results.html>

Strategii de replicare

Modelul de servicii PAGES își propune să explice și să descrie toate etapele și diferitele activități utilizate în cadrul programului, precum și modul în care acesta se integrează în diferite contexte. De multe ori, rezultatele și produsele finale ale unui proiect nu sunt utilizate și adoptate de alte organizații și profesioniști, deoarece acestea nu dispun de informații procesuale cuprinzătoare și detaliate cu privire la "modul" de punere în aplicare. În plus, replicarea și extinderea ulterioară, care necesită finanțare suplimentară, se bazează pe capacitatea organizațiilor de a argumenta beneficiile unui astfel de program. În acest sens, acest model de servicii PAGES sprijină strategia de transferabilitate a rezultatelor proiectului, contribuind direct la aceasta - o hartă de proces a diferitelor componente ale programului, îmbogățită cu mărturii video, și stabilind scenariul pentru continuitate.

Din punctul de vedere al replicării, PAGES prezintă o abordare mai flexibilă în care schimbul de informații și cunoștințe este cheia (Berelowitz et al, s.f.). Strategiile prezentate aici nu trebuie să fie considerate un standard de aur, ci mai degrabă recomandări generale pe care alte părți interesate să le utilizeze în procesele lor de implementare a PAGES.

Proiectul PAGES finanțat de programul Erasmus+ a reunit organizații partenere din șase țări diferite. Toate țările și-au asumat rolul de "sit pilot" pentru punerea în aplicare a activităților și rezultatelor: atât "programul de formare EngAging (PR1)", cât și "programul intergenerațional InterAges (PR2)" au fost testate în fiecare țară. Acest lucru a fost important pentru validarea conceptului și metodologiei adoptate pentru proiectul PAGES și pentru identificarea principalelor recomandări. După cum au arătat rezultatele pilot, proiectul PAGES poate fi implementat în orice context, dar trebuie să se acorde atenție analizei și adaptării sale la realitatea specifică în care va fi realizat.

Evaluarea întreprinsă în timpul implementării proiectului susține disponibilitatea de replicare a PAGES: s-a dovedit o realizare cu succes a impactului social în combaterea îmbătrânirii și contracararea opiniilor persoanelor mai tinere și mai în vârstă cu privire la celălalt grup de vârstă. Viitoarele implementări trebuie să urmeze o procedură de evaluare bazată pe dovezi și, în plus, creșterea PAGES va considera necesar să se caute procese de evaluare solide, cum ar fi modelele experimentale și rentabilitatea socială a investițiilor.

Evaluarea propusă pentru PAGES

Evaluarea rezultatelor și a resurselor PAGES a constat în aceeași **metodă pre-test și post-test** în fiecare etapă, fie cu educatori adulți, fie cu tineri și vârstnici. Această metodă a permis stabilirea unei linii de bază înainte ca orice grup țintă să intre în activitățile proiectului și identificarea oricărei diferențe după "intervenție". Mai precis, fiecare dintre rezultate a fost supusă unei evaluări bazate pe chestionare create în acest scop pentru a evalua diferențele fie în ceea ce privește cunoștințele, fie în ceea ce privește percepțiile

legate de vârstă și satisfacția participanților (*Tabelul3*).

Tabelul3 . Metode de evaluare utilizate în rezultatele PAGES

Evaluarea programului de formare EngAging	Echilibrul de cunoștințe	Înainte și după punerea în aplicare a programului de formare, participanții au fost rugați să completeze un chestionar online pentru a evalua cunoștințele dobândite în cadrul formării, asigurându-se astfel eficacitatea formării în capacitarea participanților.
	Satisfacția față de programul de formare	După punerea în aplicare a programului de formare, participanții au răspuns la câteva întrebări privind satisfacția lor cu privire la conținut, formatori, materiale și durata programului.
Evaluarea programului intergenerațional InterAges	Evaluarea stereotipurilor de vârstă	Înainte și după punerea în aplicare a programului intergenerațional, participanții au fost rugați să completeze un chestionar pentru a evalua stereotipurile față de diferitele grupe de vârstă, ceea ce a permis să se evalueze dacă programul a reușit să modifice viziunea prejudecată față de cealaltă grupă de vârstă. Primele trei elemente ale scalei evaluează "competența", în timp ce ultimele trei evaluează căldura; pe baza teoriei conținutului stereotipurilor (Cuddy & Fiske, 2002), persoanele în vârstă sunt categorisite ca fiind mai puțin competente, dar mai calde.
	Satisfacția față de program	După punerea în aplicare a programului intergenerațional, participanții au răspuns la câteva întrebări privind satisfacția lor față de activități, facilitatori și durata programului.

Evaluarea programelor este esențială pentru a asigura eficacitatea, calitatea și informarea viitoarelor repetări sau continuări ale programelor. Dincolo de această evaluare cantitativă și formală, este important să se includă în activitățile zilnice oportunități de a asculta feedback și întrebări din partea participanților și a formatorilor/facilitatorilor, permițând o înțelegere mai profundă a rezultatelor programului, a impactului și semnificațiilor atribuite acestuia și ajustarea sesiunilor sau programelor viitoare. În plus, experiențele cuprinzătoare sunt potrivite pentru a transmite altora ce și cum au fost implementate activitățile. Studiile de caz servesc ca o modalitate eficientă de a împărtăși aceste informații. În acest context, partenerii proiectului au contribuit cu studii de caz care ilustrează abordările și experiențele lor (a se vedea pagina de mai jos și [site-ul web al proiectului](#)).

Studiu de caz - Pilotarea PAGES în Portugalia

În Portugalia, [Aproximar](#), partenerul portughez al PAGES, a încheiat un parteneriat cu o reședință locală pentru adulți în vârstă (azil de bătrâni) pentru a implementa activitățile proiectului PAGES. Reședința este o organizație mică, cu 77 de rezidenți, situată într-un cadru urban, care vizează sprijinirea și demnitatea celor care au practică sau au fost legați de lumea activităților artistice și culturale. Ei s-au alăturat tuturor activităților proiectului, reprezentând personalul, dar și rezidenții direct în faza de consultare.

Reședința și-a mobilizat membrii personalului pentru a participa la cursul de formare. Grupul de participanți a fost format din 9 membri ai personalului, din diferite ocupații profesionale. Pe de o parte, acest lucru a fost văzut ca un avantaj pentru ca toți membrii personalului să fie aliniați și implicați, dar, pe de altă parte, a fost esențial să se includă toată lumea în subiect, deoarece cursul de formare privind implicarea adulților în vârstă în învățarea pe tot parcursul vieții a fost încorporat în activități artistice și culturale. La final, au existat creșteri pozitive în percepția participanților cu privire la cunoștințele lor, chiar dacă acest rezultat este limitat din cauza dimensiunii eșantionului și a intervalului de timp dintre pre și post-test.

Pentru pilotarea programului InterAGES, Aproximar a implicat un partener suplimentar, o școală VET aflată într-o zonă geografică apropiată de reședință. De acolo, aproximativ 40 de elevi s-au alăturat activităților intergeneraționale. Prima sesiune de învățare a fost desfășurată separat, iar beneficiile au fost foarte clare din perspectiva personalului de la APX: așteptările au fost mari, iar nivelul de interes a fost surprinzător.

Toate activitățile IG s-au desfășurat într-o cameră dedicată din reședință, pentru a facilita mobilitatea persoanelor în vârstă (unele dintre ele cu deficiențe cognitive sau fizice reduse). Aproximar a implementat 3 sesiuni, acoperind 7 activități (din lista prezentată la pagina 25). Valoarea adăugată a proiectului PAGES în rândul participanților a fost uriașă: din metoda de evaluare pre-post, acesta a reușit să deconstruiască unele stereotipuri resimțite de ambele generații față de cealaltă.

Din partea membrilor personalului Aproximar, aceasta a fost o participare și o punere în aplicare foarte importantă, cu un nivel ridicat de interes pentru explorarea ulterioară. Personalul implicat s-a implicat în activitățile proiectului cu entuziasm deplin și a dobândit experiență în punerea în practică a activităților IG, în special prin utilizarea culturii artistice într-un mod non-formal și non-profesional (adică, fără profesioniști experți din acest domeniu). Aproximar intenționează să continue aceste activități în viitor și să exploreze modul în care acestea pot fi puse în aplicare în cadrul programelor și serviciilor sale locale, conectând tinerii vulnerabili cu adulții în vârstă din localitate.

Studiu de caz - Pilotarea PAGES în Germania

În Germania, **WASLA** a implementat activitățile proiectului prin intermediul unui model hibrid care a combinat sesiuni în persoană și online. Pilotarea a avut loc la biroul WASLA pentru cei care au putut participa fizic, în timp ce sesiunile virtuale au asigurat o participare mai largă, acomodându-i pe cei care nu se pot deplasa. Obiectivul principal a fost combaterea îmbătrânirii și promovarea înțelegerii între generații prin activități culturale și artistice comune. Programul a încercat să încurajeze empatia, cooperarea și respectul reciproc între generații, folosind ca instrumente-cheie povestirile, teatrul și dansul.

WASLA a mobilizat membri ai personalului și elevi ai școlilor profesionale specializați în educație și asistență socială pentru a participa la cursul de formare. Grupul de participanți a inclus 64 de persoane pe parcursul a patru sesiuni structurate. Această diversitate a participării a fost considerată atât un avantaj - asigurând un impact la scară largă - cât și o provocare, deoarece activitățile trebuiau să fie incluzive pentru toate nivelurile de experiență. Prin încorporarea învățării pe tot parcursul vieții în activitățile artistice și culturale, programul a încurajat cu succes schimburile intergeneraționale semnificative. Participanții au raportat o creștere a percepției lor privind competența intergenerațională, deși impactul măsurat a fost oarecum limitat din cauza dimensiunii eșantionului și a intervalului de timp dintre evaluările pre și post-test.

WASLA a implicat un grup suplimentar de elevi de la școli profesionale, ceea ce a condus la o implicare intergenerațională sporită. În total, au avut loc patru sesiuni cu șapte activități structurate, care au avut ca componente cheie povestiri intergeneraționale, introduceri creative, teatru și sesiuni de dans. Prima sesiune de învățare a fost desfășurată separat, iar membrii personalului au observat un nivel ridicat de implicare și curiozitate din partea participanților.

Din perspectiva personalului WASLA, participarea și punerea în aplicare a programului au fost extrem de valoroase, stârnind un interes pentru explorarea și extinderea ulterioară. Membrii personalului s-au implicat cu entuziasm în activitățile proiectului, dobândind experiență practică în facilitarea învățării intergeneraționale prin artă și cultură într-un cadru non-formal, non-profesional. Încurajată de succesul proiectului pilot, WASLA intenționează să continue aceste activități, integrându-le în inițiativele locale și explorând noi modalități de a conecta tinerii cu adulții în vârstă din comunitate.

Studiu de caz - Pilotarea PAGES în România

În România, **Asociația Europeană pentru Inovare Socială (EASI)** a implementat programul PAGES InterAges. Faza de pilotare, desfășurată între august și decembrie 2024, a urmărit să sporească interacțiunile dintre generațiile mai tinere și mai în vârstă și să combată stereotipurile legate de vârstă.

EASI nu a avut un spațiu fizic dedicat activităților. În schimb, programul a fost implementat în diverse contexte, inclusiv platforme online, spații publice și o bibliotecă locală. Deși centrele locale pentru vârstnici nu au găzduit în mod direct activitățile, acestea au jucat un rol de sprijin în diseminarea informațiilor, asigurându-se că grupurile țintă au fost atinse.

EASI a mobilizat atât adulți mai în vârstă, cât și participanți mai tineri, totalizând 26 de participanți în cadrul a cinci sesiuni. Fiecare sesiune a constat în una sau două activități, îmbinând discuțiile structurate cu experiențele interactive. Din cauza provocărilor logistice, cum ar fi condițiile meteorologice extreme, unele activități au fost adaptate la medii interioare. Cu toate acestea, aceste ajustări nu au împiedicat implicarea, iar natura interactivă a programului a rămas intactă.

Evaluarea pre-test a arătat că adulții în vârstă au fost asociați în principal cu înțelepciunea, experiența și fragilitatea, în timp ce participanții mai tineri au fost considerați energici, entuziaști, dar și impulsivi și naivi. Rezultatele post-test au indicat o schimbare pozitivă în percepție: Persoanele mai în vârstă au fost recunoscute din ce în ce mai mult pentru gândirea lor critică, reziliență și maturitate, renunțând să mai fie văzute doar ca fragile. Percepția persoanelor mai tinere a devenit mai echilibrată, încorporând atât entuziasmul, cât și incertitudinea. Cea mai semnificativă schimbare a fost în ceea ce privește încrederea, participanții mai în vârstă fiind percepuți ca fiind mai de încredere, iar participanții mai tineri ca fiind mai încrezători.

Participanții s-au declarat foarte mulțumiți de program, apreciind formatul interactiv, munca în echipă și implicarea facilitatorilor.

Studiu de caz - Pilotarea PAGES în Danemarca

În Danemarca, SOSU, partenerul danez al proiectului PAGES, a pilotat programul InterAGES. Programul a fost adaptat pentru a se încadra în programul existent al SOSU, asigurându-se că activitățile pot fi integrate fără a perturba activitatea în curs. Având în vedere calendarul restrâns, abordarea s-a axat pe încorporarea de activități atractive și practice care au încurajat dialogul, munca în echipă și respectul reciproc între participanții tineri și cei mai în vârstă.

SOSU și-a mobilizat membrii personalului și studenții pentru a participa la cursul de formare. Grupul de participanți a inclus 12 participanți unici care s-au implicat în șase sesiuni, fiecare având una până la trei activități structurate. Fiecare sesiune a cuprins una până la trei activități structurate, îmbinând gătitul, starea de bine, povestirile și activitățile fizice pentru a încuraja schimburile intergeneraționale semnificative.

Toate activitățile intergeneraționale desfășurate la fața locului au avut loc în spațiile de învățare ale SOSU și într-o clădire de locuințe pentru vârstnici, asigurând accesibilitatea pentru adulții în vârstă, dintre care unii aveau deficiențe fizice sau cognitive. Pe de o parte, această diversitate a îmbogățit discuțiile, deoarece participanții din profesii diferite au adus perspective unice. Pe de altă parte, a fost important să ne asigurăm că toată lumea era de acord cu obiectivele principale de implicare a adulților în vârstă prin arte, wellness și activități sociale.

Dincolo de schimbările de percepție individuală, programul a evidențiat importanța angajamentului structurat între generații în mediul educațional și comunitar. Participanții și-au exprimat entuziasmul pentru continuarea unor astfel de activități, iar SOSU a recunoscut potențialul integrării învățării intergeneraționale în inițiativa educaționale și sociale existente.

Studiu de caz - Pilotarea PAGES în Turkiye

În Turkiye, programul InterAGES a fost pilotat de K-GEM. Programul pilot a avut loc în centre comunitare și instituții locale, implicând 33 de participanți în cadrul a trei sesiuni. Programul a urmărit să promoveze învățarea reciprocă și incluziunea socială ca răspuns la schimbarea structurilor familiale și la tendințele de urbanizare.

Evaluarea pre-test a arătat că adulții în vârstă au fost percepuți ca fiind demni de

încredere (4,94/5) și prietenoși (3,97/5), dar mai puțin încrezători (3,30/5). Participanții mai tineri au fost percepuți ca energici, dar lipsiți de experiență.

Rezultatele post-test au arătat o îmbunătățire a percepțiilor ambelor grupe de vârstă, în special în ceea ce privește încrederea și fiabilitatea, sugerând că activitățile au contribuit la spargerea stereotipurilor. Participanții au subliniat valoarea muncii în echipă, a învățării în comun și a îndrumării facilitatorului, recomandând în același timp instrucțiuni mai clare și un ritm mai bun al activităților.

Proiectul-pilot din Turkiye a demonstrat un potențial puternic, consolidând nevoia de învățare structurată între generații pentru a promova coeziunea socială.

Studiu de caz - Pilotarea PAGES în Austria

Programul a fost implementat de VABCKJS-EU (Verein der Akademie für Bildung, Culture, Kunst, Jugend und Sport der Europäischen Union) atât în comunitățile urbane, cât și în cele rurale, unde îmbătrânirea și neînțelegerile între generații au fost identificate ca fiind provocări comune. Proiectul pilot a urmărit să promoveze empatia, colaborarea și schimbul de cunoștințe între tinerii și vârstnicii participanți prin utilizarea artelor, a activităților culturale și a experiențelor comune.

Pilotarea a inclus șase sesiuni, fiecare având una sau două activități, cu un total de 32 de participări. Participanții s-au implicat în discuții interactive, proiecte creative, povestiri și experiențe culturale comune. Prin intermediul acestor sesiuni, ambele generații au dobândit noi perspective, promovând legături mai puternice și provocând stereotipurile existente.

Rezultatele pre-testului au arătat că atât participanții mai tineri, cât și cei mai în vârstă aveau prejudecăți implicite unii față de alții, cu o implicare anterioară limitată în activități structurate intergeneraționale. Mulți participanți mai tineri au perceput persoanele mai în vârstă ca fiind mai puțin deschise la schimbare, în timp ce participanții mai în vârstă au considerat că tinerii sunt mai puțin respectuoși sau mai puțin dispuși să învețe de la bătrâni.

Evaluările post-test au indicat îmbunătățiri semnificative ale atitudinilor, peste 80 % dintre participanți simțindu-se mai confortabil în relația cu alte grupuri de vârstă, iar 75 % au raportat că au învățat ceva nou despre cealaltă generație. Activitățile cu cel mai mare impact au fost cele care au încurajat colaborarea, povestirile și experiențele

culturale comune, deoarece au permis participanților să vadă valorile și interesele comune dincolo de stereotipuri.

Cum să replicați?

Replicarea unui proiect precum PAGES va aduce beneficii comunităților, agenților și profesioniștilor care lucrează acolo și tuturor cetățenilor. Replicarea nu este o implementare rigidă a unui program anterior, ci o **adaptare** în funcție de nevoile și caracteristicile specifice ale comunității. Nu există două comunități identice, astfel încât este important să se realizeze că replicarea ar putea diferi în multe feluri de programul original, cum ar fi: locația spațială, experimentatorii, echipamentul (inclusiv proiectarea, materialele, instrumentele etc.), operaționalizările (măsurarea variabilelor) și caracteristicile populației (Sirbu et al, 2020). Din acest motiv, punerea în aplicare a unei (noi) ediții a programului PAGES necesită un plan (revizuit/ adaptat) care caută să reproducă aspectele principale, adaptându-se în același timp la caracteristicile comunității în cauză. Aceste aspecte principale, pot fi împărțite în (Sirbu et al, 2020)

- 1. Componentele de bază ale intervenției** - "componente esențiale" ale structurii programului, care au legătură directă cu rezultatele așteptate în grupurile țintă - în cazul PAGES, acestea includ **filosofia** programului (teoriile activităților intergeneraționale pentru combaterea îmbătrânirii), **formarea educatorilor**, **activitățile intergeneraționale** și **mărturiile video**.
- 2. Componente de bază ale punerii în aplicare** - "componente vitale" pentru executarea programului, care există pentru susținerea operațională a programului - în cazul PAGES, acestea se referă la recrutarea și selectarea **formatorilor/facilitatorilor** activităților, politicile de **protecție** privind grupurile țintă, selectarea **locului de desfășurare** și alte aspecte logistice.

Pentru reproducerea și implementarea proiectului, este important să se efectueze o analiză comună între diferitele părți interesate și să se planifice cu atenție diferitele aspecte. Planificarea înseamnă definirea etapelor și a resurselor necesare pentru a obține un rezultat dorit. **Utilizarea propusă a planului Lean ca echipă** este susținută de planificarea sa centrală raționalizată, care permite definirea rapidă și eficientă a obiectivelor proiectului, ghidarea procesului decizional și conturarea mijloacelor și acțiunilor. Cele nouă blocuri ajută părțile interesate să vizualizeze, să reflecteze și să înțeleagă aspectele-cheie ale propriului program (Silva et al, 2024). Planul Lean (Figura10¹) permite părților interesate

---

¹ Adaptat de la

să reflecteze asupra dimensiunilor majore pentru a organiza mai eficient planurile pentru activități și rezultate

Modelul serviciului PAGES prezintă o versiune a unui plan LEAN, așa cum a fost reflectat și luat în considerare de partenerii de proiect. Existența unui exemplu poate ajuta părțile interesate să ia decizii mai rapide și să implementeze mai rapid activitățile de replicare.

Figura10 . Pagini Plan LEAN

Diseminarea ca "facilitator independent" al replicării

Utilizarea independentă a produselor PAGES oferă spațiu pentru autonomie, ușurință și rapiditate de implementare: există mai puține bariere la intrarea în organizații; este mai rentabilă; deși necesită o capacitate internă mai mare și promovează creativitatea în combinarea componentelor (Berelowitz et al, n.red.).

Atunci când încep reproducerea PAGES, părțile interesate pot alege una dintre componente pentru a-și implica și motiva publicul țintă și pentru a crea un "buzz" în mediul lor. Campania de sensibilizare a PAGES este un grup de imagini, cărți poștale și videoclipuri personale din rețelele sociale. Scopul acesteia este de a ajuta publicul să conștientizeze și să recunoască prejudecățile inconștiente legate de vârstă, ceea ce este esențial pentru contracararea ageismului. Această campanie este construită în jurul a patru mesaje-cheie:

1. Creativitatea nu îmbătrânește;
2. Profesionalismul nu se demodează;
3. EngAge la orice vârstă;
4. Nu ești prea bătrân pentru.

Punerea în aplicare a acțiunilor de diseminare de la începutul (noului) program poate fi un sprijin pentru replicarea în sine. Materialele pot fi reutilizate, dar se poate întâmpla, de asemenea, ca părțile interesate care deschid calea reproducerii PAGES să profite de ocazie pentru a se angaja cu grupurile țintă în crearea de materiale similare cu propriile lor opinii și idei - acesta este deja un start excelent!

Figura11 . Capturi de ecran ale unor [videoclipuri de sensibilizare](#)

Ver mais no Instagram

8 Gostos

pagesprojecteu

Not too old challenge - Bitten: "I am 66 and I am not too old to learn anything new. I like learning new things and I am not too old to play with my grandchildren."

#nottoooldtochallenge #pagesproject
#AWorldforAllAges #ageism #ErasmusPlus

Ver mais no Instagram

15 Gostos

pagesprojecteu

Not too young challenge - Gabi: "I am not too young to make a change."

#AWorldforAllAges #pagesproject
#nottooyoungchallenge #erasmusplus #ageism

Materialele de sensibilizare sunt disponibile pentru a fi utilizate de cei care le consideră potrivite nevoilor și contextului lor. În plus, mărturiile PAGES ale participanților tineri și vârstnici reprezintă un avantaj foarte important al impactului calitativ și subiectiv pe care proiectul l-a avut asupra oamenilor.

Culegerea de mărturii a fost realizată după punerea în aplicare a programului; participanții au fost întrebați dacă sunt dispuși să își împărtășească experiențele în cadrul programului intergenerațional; aceste mărturii au fost filmate cu acordul participanților și cu înțelegerea scopului. Aceste mărturii au fost utilizate pentru a înțelege mai profund impactul programului, al activităților și al interacțiunilor asupra participanților. Videoclipurile cu mărturiile persoanelor tinere și vârstnice care participă la activități pot fi utilizate pentru a crea o legătură semnificativă cu subiectul și o experiență relațională prin vocile și experiențele trăite de grupurile țintă. Aceste înregistrări video sunt, de asemenea, disponibile pentru părțile interesate pentru a-și promova argumentele și a apăra valoarea adăugată a unui astfel de program.

Concluzie

Proiectul PAGES a adus o contribuție importantă la combaterea internațională a ageismului. Acest lucru a fost realizat prin activități de sensibilizare, un program de formare și activități intergeneraționale. Proiectul își propune să reducă ageismul și impactul acestuia asupra persoanelor în vârstă prin dezvoltarea profesională continuă a educatorilor de adulți/lucrătorilor comunitari pentru particularitățile implicării adulților în vârstă în învățare. Acesta include, de asemenea, promovarea atitudinilor pozitive între generații și a respectului pentru diversitatea vârstelor prin conectarea generațiilor în cadrul activităților culturale

Pe parcursul proiectului, colaborarea între parteneri a fost esențială, după cum reiese din dezvoltarea programului de formare și a tabelului orientativ pentru crearea materialelor de învățare. Capacitatea acestui proiect de a-și adapta abordarea la contexte diferite și de a implica o gamă largă de părți interesate și membri ai comunității evidențiază potențialul de reproducere pe scară largă.

Replicarea unui proiect precum PAGES necesită o analiză atentă a contextului în care va fi implementat, identificarea publicului țintă și a nevoilor, precum și crearea de parteneriate puternice. Atingerea grupurilor țintă și asigurarea faptului că activitățile sunt adaptate nevoilor și preferințelor acestora este de cea mai mare relevanță. Astfel, parteneriatul de la începutul ideii cu principalele părți interesate va plasa persoanele vizate (tineri și vârstnici) în centrul procesului. În plus, metodele și instrumentele prezentate pentru implicarea și consultarea tinerilor și a persoanelor în vârstă sunt ușor de reprodus în continuare, asigurând că vocile acestora sunt auzite pentru o planificare și o punere în aplicare bune și de succes.

Proiectul PAGES servește drept exemplu al modului în care colaborarea, metodologiile inovatoare, programele de formare, activitățile de sensibilizare și activitățile intergeneraționale se pot uni pentru a crea un impact semnificativ și pentru a promova schimbarea socială, în special în ceea ce privește abordarea îmbătrânirii în diferite comunități, capacitatea educatorilor și a lucrătorilor comunitari și implicarea diferitelor generații.

Referințe

- NYC prietenos cu vârstele (2017). Construirea comunității prin artă și cultură. *Academia de Medicină din New York*.
- Berelowitz, D., Chopra, P., Coussa, G., Paren, M., Towner, M., Wetherill, H., Huggett, J. (n.red.). SET DE INSTRUMENTE DE REPLICARE SOCIALĂ. Impact de primăvară.
- BRACED. (2016). Set de instrumente privind genul și reziliența - Ceasul activităților zilnice. https://admin.concern.net/sites/default/files/media/migrated/daily_activity_clock_toolkit.pdf?_gl=1*1m4fod5*_up*MQ..*_ga*MTg4NzkyMzM5LjE3MzkyOTE3NDM.*_ga_RLZ9XCKFP1*MTczOTI5MTc0Mi4xLjAuMTczOTI5MTc0Mi4wLjAuMTQzNDI2NDQ1Mw.
- Cuddy, A. J., & Fiske, S. T. (2002). Doddering dar drag: Proces, conținut și funcție în stereotipurile persoanelor în vârstă. În T. D. Nelson (Ed.), *Ageism: Stereotipuri și prejudecăți împotriva persoanelor în vârstă* (pp. 3-26). MIT Press.
- Haan, S. (2024). Analiza SWOT Factsheet. CIPD. Disponibil la: <https://>
- Holliday, B. (s.n.). Modelarea serviciilor. Disponibil la: <https://>
- Officer, A., Thiyagarajan, J. A., Schneiders, M. L., Nash, P., & de la Fuente-Núñez, V. (2020). Ageismul, speranța de viață sănătoasă și îmbătrânirea populației: Cum sunt ele legate? *International journal of environmental research and public health*, 17(9), 3159. <https://doi.org/10.3390/ijerph17093159>
- Silva, C., Vargas, E., Avini, F., Maldaner, L.F. & Milan, G.S. (2024). Lean Canvas aplicat în Healthtech cu accent pe AI. Lucrare prezentată la ISPIM Connects Porto Alegre - Social Innovation and Impact in the Global South, 08-10 aprilie 2024. Actele evenimentului: LUT Scientific and Expertise Publications: ISBN 978-952-65069-5-1
- Sirbu, A., Miolo, C. Lourenço, R. & Leitão, T. (2020). Manual privind conștientizarea de către comunitate proceselor de reabilitare și reintegrare a (foștilor) infractori.

PARTENERI DE PROIECT

NUMĂRUL PROIECTULUI:

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

